

Værker fra egen samling

Horsens Kunstmuseum
2007

Introduktion til udstillingen

Vi præsenterer nu en større nyophængning af værker fra museets egen samling. Præsentationen er vokset ud af anderledes holdninger end dem, der normalt kan opleves på Horsens Kunstmuseum. Nogle værker er kendte, andre har været væk længe, men sammenhængen mellem værkerne er nye - og dermed er der nye indgangsvinkler og forhåbentligt nye oplevelser for dem, der ser på dem.

Værkerne er ophængt under følgende forskellige temaer: Troels Wörsel, Materialernes muligheder, Abstraktion, Refleksion, Eksistens og Ny dansk kunst. Hermed ønsker vi ikke at fastlåse kunstværkerne i kasser eller bestemte temaer, men vi ønsker derimod at vise nogle mulige sammenhænge og synsvinkler.

På de følgende sider findes endvidere introduktioner til de forskellige temaer samt til udvalgte værker.

Lene Bilgrav-Nielsen
Nina Le Fevre

Troels Wörsel

Troels Wörsel er Danmarks officielle repræsentant på den store internationale Biennale i Venedig den kommende sommer.

I denne sal ses en række malerier af den fremtrædende billedkunstner, som har en central placering i Horsens Kunstmuseums samlinger. Tidligt i sin kunstneriske karriere vendte han sig bort fra maleriets ekspressive tradition, og fandt derimod inspiration i den amerikanske minimal- og konceptkunst og i popkunst.

Wörsel betragter værkerne som en proces, hvor der ikke er noget endeligt resultat, *"Et maleri er en skitse til et maleri"*. Visionen er ikke at værkerne skal udtrykke noget personligt, derimod ønsker Wörsel at udtrykke dét, billedet skal udtrykke. Malerierne demonstrerer en eksperimenteren med og en optagethed af mediets grænser, muligheder og formsprog.

Wörsel tager oftest temaer op og arbejder med dem i serier, hvortil der opsættes begrænsende regelsæt. Således formår han til stadighed at forny sine værker på en overbevisende måde. Men selvom malerierne er skabt i forskellige perioder og til forskellige serier, genkender man hans karakteristiske penselstrøg.

Værkerne i denne sal bærer alle titlen "Uden titel", og på trods af disse "mangelende", enslydende titler har værkerne deres oprindelse i fire forskellige, tidligere serier. Eksempelvis er "Uden titel" (1984) og "Uden titel" (1985) fra en serie fra midten af 1980'erne, som blev skabt over det forholdsvis abstrakte tema 'hvordan man laver sovs'.

I ”Uden titel” (1986) ses et zigzag-mønster, som er inspireret af japanske zen-malerier – et tema, som Wörsel arbejdede med fra slutningen af 70’erne til midten af 80’erne.

”Uden titel” (deponeret) er skabt af et system af firkantede gule, røde og blå farveflader, som afgrænses af et gittersystem bestående af en sort kontur, og henover billedfladen ses et tekstelement, som ligeledes er karakteristisk for værkerne skabt fra slutningen af 80’erne og frem. En inspirationskilde til disse værker er først og fremmest tyske bykort, men kan også ses med reference til hollænderen Piet Mondrians klassiske abstrakte malerier fra 1920-30’erne.

Eksistens

I denne sal ses værker, der på forskellig vis beskæftiger sig med individet, og hvordan det er at være menneske i den verden, vi lever i. Michael Kvium og Christian Lemmerz' værker er uden tid og sted, og de lukker op til det ukendte og det uudforskede.

Nina Sten-Knudsen og Cathrine Raben Davidsen bringer fortidens billedkunst ind i deres værker, men placerer dem i en nutidig eller fremtidig kontekst, der giver dem aktualitet, så de kan bidrage til det billede af et individ, som Cathrine Raben Davidsen skaber, eller det mentale landskab, som Nina Sten-Knudsen skaber.

Christian Lemmerz. Dopo la storia

Det ene hoved med titlen "L'una", som betyder "den ene", ses med profil mod det hvide lærrede med titlen "Emet", som er det hebraiske ord for "sandhed". Det andet hoved "Der Zwilling", som betyder "tvilling", står foran det andet hvide lærrede med titlen "Met", som er det hebraiske ord for "død". Både "døden" og "sandheden" ses altså som identiske "tomme" lærreder, og hermed udviskes grænserne mellem deres metamorforiske betydninger. Også hovederne er identiske, og derved stilles der spørgsmålstegn ved, hvad der er originalen, og hvad der er kopien? Værkerne var med på udstillingen Dopo la Storia som betyder "Efter historien". Er vi ved historiens afslutning, i gråzonen mellem liv og død, hvor alle er ens?

Michael Kvium. Guds Krigslist

I et ubestemt gråt mørke bevæger en række kvinder sig fra billedets baggrund og med retning frem mod betragteren. De balancerer alle på kranier og har alle et barn på skuldrene. Børnene bærer alle på et overdådigt frugtfad. Scenen indrammes af en malet ramme med et mønster som hjernens snørklede masse. Maleriet er oprindeligt en del af serien Choros, som er græsk og betyder kor.

Koret kommenterer vores virkelighed, men hvilken virkelighed er det? Kvindernes vandring synes uendelig, livets begyndelse og slutning er til stede i form af børnene og kranierne. "Guds Krigslist" kan ses som et billede på livets cyklus og selve eksistensen.

Nina Sten-Knudsen. Mnemonic. Nude Ascending af Staircase

Værket er karakteriseret ved den polyfokale opbygning, og det vil sige, at billedet har mange rum, der overlapper hinanden. Det samme gør sig gældende i det store maleri til højre med titlen "Just give me my equality". I "Mnemonic. Nude Ascending a Staircase" genkender vi i højre hjørne Leonardo da Vincis "Mona Lisa". Her er det gengivet som et digitalt foto i ringe opløsning. Andre lån fra kunsthistorien er til stede i værket sammen med forskellige bygnings- og naturfragmenter. Værket rummer tilbageblikket, refleksionen, længslen, fortiden og nutiden. Det er komplekst ligesom vores verden og vores opfattelse af den er det.

Cathrine Raben Davidsen. Patient Hearted. (Argos)

Cathrine Raben Davidsen låner ligesom Nina Sten-Knudsen fra kunsthistorien. Det lånte omformes og ikklædes en moderne optik. Argos er navnet på Odysseus' trofaste hund og den afbildende kvinde er Penelope, Odysseus' lige så trofaste hustru. Kvinden og hundens ansigter er de eneste med fast, konkret form. Resten er let og diffust malet. Penelope og hunden ser direkte på os. Fra Penelopes bryst lyser en bleg gul farve, måske er det den tålmodige ventende kvindes hjerte. Cathrine Rabens Davidsens værk refererer til kunsthistorien og til den græske mytologi, men den mytologiske kvindeskæbne aktualiseres via den moderne kontekst, og kan derfor også ses som et billede på kvindeskæbner i dag.

Refleksion

Værkerne i denne sal er skabt i perioden fra 1990'ernes begyndelse til i dag, og de fungerer som refleksioner over vores samfund. På meget forskellig vis reflekterer og kommenterer de samtiden, forbrugssamfundet og det moderne menneske. På hver deres særegne måde stiller værkerne spørgsmål ved, hvad det er for en verden vi lever i?

I 1990'erne begyndte flere af de yngre kunstnere at arbejde med forskellige politiske temaer i kunsten. I værkerne synliggøres reflekterede, kritiske tilgange til kunsten, hvor et socialt og politisk engagement ofte ses samtidig med vægtningen af det æstetiske udtryk. Ligeledes arbejdede nogle kunstnere med en mere humoristisk vinkel. Peter Rössels tegneserieinspirerede værk "The exiter" kan fx ses som en humoristisk kommentar til forbrugssamfundet. Dette gælder ligeledes Peter Holst Henckels "Untitled", som viser en velnæret baby, og det er en kommentar til samfundets overforbrug.

Elmgreen og Dragset. Powerless Structures. (No Sneakers/ Night Club)

Kunstnerparret Michael Elmgreen og Ingar Dragset har siden 1995 skabt en række værker i serien "Powerless Structures", der afsøger magtens og afmagtens strukturer.

Værket her er nr. 137 i rækken, der kan ses i forhold til bestemte sociale og politiske magtstrukturer. Det er skabt i dagligdags materialer som sko, aluminium og pvc, og er sammensat af to dele: en bunke gummisko (på engelsk sneakers) og en lukket metaldør med skiltet No Sneakers. Døren fører ind til en natklub af den slags, der ønsker at sortere sit publikum, inden det slippes ind gennem dørene til

herlighederne. Ganske unge mennesker - bl.a. de såkaldte nydanskere - går ofte med sneakers. Men i værket er fodtøjet efterladt i en uordentlig bunke foran den strømlinede kolde metaldør: udelukkelsesmekanismen er kommet til kort.

Christian Lemmerz. Selbst (Suicide terrorist)

Christian Lemmerz' kunst reflekterer over samtiden. Igen og igen stilles eksistentielle spørgsmål, så man som beskuer ikke kan gå uberørt fra mødet med hans kunst. Lemmerz tilstræber ligefrem en konfrontation mellem værk og betragter, fordi han ønsker, at vi skal ruskes op, reflektere og investere noget af os selv. Det er en form for overskridelses æstetik, en forening af det fortrængte, det hæslige samt det smukke.

I "Selbst (Suicide terrorist)" har Christian Lemmerz skabt en skulptur af sig selv som selvmordsterrorist. Skulpturen består af en stor vandret marmorplade, hvorpå der kun ses to kropsdele: et hoved og en fod. Ansigtstrækkene er intakte – kun den ene kind har fået skrammer, men baghovedet er lederet. På foden ses resterne af en kondisko, mens tærnes knogler er blottede. Det forfinede marmormateriale ses i skarp kontrast til motivet af en selvmordsterrorist. Et skræmmende aktuelt motiv, men hvorfor et selvportræt? Lemmerz har sagt, at *"i vores samfund vil vi ikke ofre vores liv for noget som helst, og døden er noget, vi fortrænger groft."*

Peter Holst Henckel. Explaining... to a Child.

Værkerne er skabt til en større serie, hvor alle værker er betitlet med "Explaining ... to a Child". Peter Holst Henckel forsøger her billedligt at vise komplekse sammenhænge og situationer på en måde, så det bliver mere overskueligt for et barn eller måske snarere for en hvilken som helst beskuer.

I værkerne approprieres fx fotos fra medier eller reklamer, og indsættes i nye sammenhænge, hvorved nye betydninger skabes.

Med en sampling af forskellige billedelementer og silhuetter udforskes rummet mellem kunsten og massemedierne. I "Explaining Media to a Child" er der fx brugt en silhuet af George Bush sat sammen med en bedende muslim under Iran/Irak-krigen. I værkerne ses på én gang simple og komplekse sammenstillinger af billedtyper og betydninger mellem det, silhuetterne forestiller og motiverne, som er indsat. Via de anvendte motiver får værkerne en moralsk dimension og et politisk potentiale.

Ny dansk kunst

Kunstnerne i dette rum er alle uddannet i 1990'erne, og det er kendetegnende for generationen, at de arbejder med det hverdagslige, det nære og personlige. Disse unge kunstners værker kan ses i modsætning til en lang række værker fra 1980'erne, hvor størstedelen af kunstnere var mere optagede af intellektuelle og teoretiske diskussioner.

På meget forskellig vis "låner" 90'er generationens kunstnere brudstykker og elementer fra hverdagen og sætter dem sammen på hver deres måde – det gælder både fotografi, maleri og skulptur.

Værkerne er oftest skabt med udgangspunkt i kunstnernes egen personlige verden og de objekter, som omgiver dem i hverdagen. Og selvom der også er eksempler på en vis abstraktion – fx som i Morten Buchs "Vase"(2006), hvor vassen med blomster går i retning af det abstrakte – er der tale om et figurativt formsprog.

Martin Erik Andersen. It's all in the Eye of a Dreamer. Forbundne kar

"It's all in the Eye of a Dreamer. Forbundne kar" er udført som en skulpturel installation med en eksperimenterende og procesorienteret tilgang. Værket består af to dele, som er placeret i hvert sit rum (anden del ses i det tilstødende rum). Det er forbundet således, at der i den ene del indgår et kamera, som sender billeder til en skærm, der indgår i skulpturens anden del. Med en blanding af fragmenter fra dagligdagen samt mere udefinerlige dele – såsom fåreskind, forskellige strikkede elementer, lydfragmenter, computer, polyesterblokke og stearin med indstøbte Anders And-blade – skabes et rum, som er fundamentalt anderledes end hverdagens. I dette "mod-rum", "overlevelseshus" eller "erkendelses-rum" genkender man dog mange af hverdagens objekter.

Tal R. Ike og Ancher

I maleriet "Ike og Ancher" bringer Tal R to personer fra hver sin tid og kultur sammen: malerinden Anna Ancher og musikeren Ike Turner. Disse har umiddelbart meget lidt med hinanden at gøre. De er da også placeret i hver sin side af billedet. Anna Ancher er afbildet til venstre i billedet med skitsebøger under armen og et underligt næbformet ansigt. Hendes knold i nakken gentages i Ike Turners runde afrofrisur. Han er afbildet helt til højre. Den runde form, som deres hår danner, gentages hen over lærredet.

Tal R tager udgangspunkt i det hverdagslige og i de nære ting, der omgiver ham, og han reflekterer over sin tid på en selvbevidst måde. I værket blandes dagligdags situationer og billeder skabt i en forunderlig naiv, humoristisk og uhøjtidelig stil.

Ann Sophie Stærk. Taking fashion from behind, too irresistible to resist

I maleriet "Taking fashion from behind, too irresistible to resist" lader Ann Sophie Stærk sig inspirere af billeder fra massekulturen og forbrugersamfundet i en slags neo-pop stil, der er beslægtet med 1960'ernes popkunst. Kvindefiguren fra reklamernes og modebladenes glittede sider er i fokus i et forenklet grafisk formsprog og med den udførlige engelske billedtitel som en vigtig kommentar. Som pastelfarvede skabeloner lever drømmen om at være pop-star med tjek på det hele og om de 15 minutters berømmelse, som Andy Warhol lovede hver enkelt.

Abstraktion

Kunstnerne i disse to sale arbejder alle med det abstrakte maleri. Fortællingen og de genkendelige figurer har forladt maleriet, og udtrykket bliver alene skabt via farverne, formerne, lyset, skyggen og strukturen og sammenspillet disse imellem.

I den lille sal ses blandt andet både de lokale kunstnere Maar Julius Lange og Johannes A. Jørgensen. Begge var de med i kunstner-sammenslutningen Spiralen, hvor også Mogens Balle, Sven Dalsgaard og Asger Jorn var medlem. For disse kunstnere handlede det om at udforske det spontane maleri og lade underbevidstheden styre, hvad der skulle frembringes på lærredet. Maar Lange selv taler om at male *”den indre oplevelse, der er fremvokset af en påtrængende nødvendighed...”*. I hans værker resulterede det i et mylder af figurer, symboler og tegn.

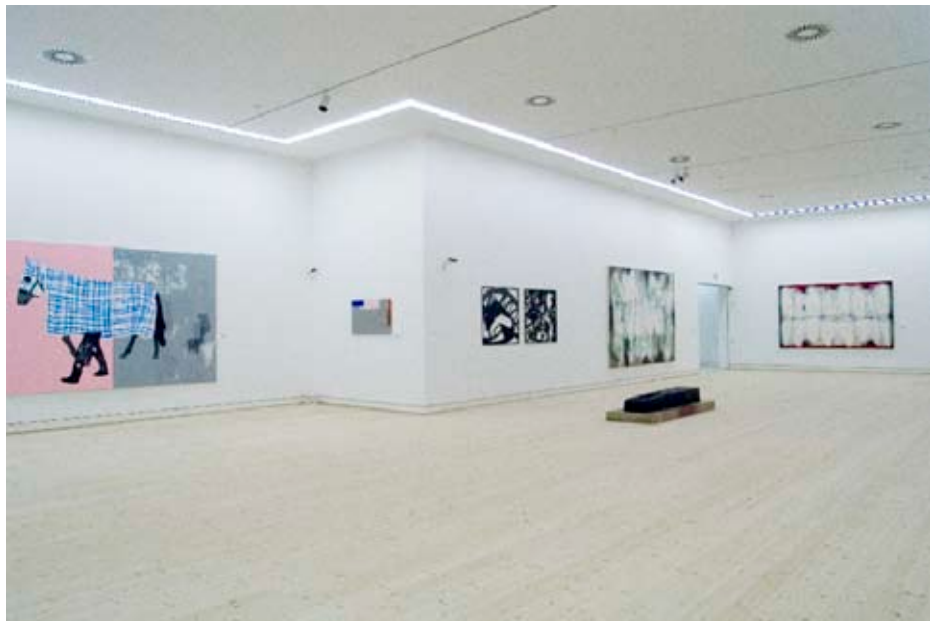
Også Egill Jacobsen og Knud Bjørn-Knudsen arbejder på denne måde. Det er kendetegnende for Egill Jacobsen, at han arbejder ud fra et grundtema, nemlig masken. Masken er menneskets ansigt, når det er reduceret til det mest oprindelige og enkle, og Egill Jacobsen varierer dette grundtema i det uendelige via farverne og liniernes rytme.

Trods optagetheden af det spontane og umiddelbare kan de tidlige værkers form-

sprog virke stramt og systematisk, når man sammenligner dem med Dorthe Dahlins værk fra 1988. Også Lars Nørgaard, hvis værk hænger i mellemgangen, er friere i sit formsprog, og her dukker også genkendelige former frem. Både Lars Nørgaard og Dorthe Dahlin hører til den generation af malere, som man har kaldt ”de unge vilde”, og som fik deres gennembrud i starten af 80’erne.

Materialernes muligheder

Kunstnerne her afsøger både i skulpturer og malerier det kunstneriske medies grænser og muligheder. De undersøger, hvad materialerne kan, og hvad deres potentiale er, og hvad det er, de kan udtrykke med det.

Der arbejdes med materialemæssige modsætningsforhold hos Kirsten Ortved og Erik A. Frandsen. Jiri Dokoupil og Signe Guttormsen skildrer selve processen i skabelsen af deres værker og lader tilfældighederne råde. Ian McKeever arbejder i sine værker med at skabe en illusion af transparens og dybde i den todimensionelle flade, og Troels Wörsel er optaget af maleriets muligheder og begrænsninger, og henviser hele tiden til, at et maleri er det, det er, nemlig farver på et lærred.

Ian McKeever. Here IV

Engländeren Ian McKeever's store værk, der hænger ved indgangen til salen, er kendetegnet ved kunstnerens særlige malemåde, hvorpå han lægger lag på lag af maling over hinanden, så der dannes denne transparente struktur, der synes at gentage sig i det uendelige. Trods lærredets todimensionelle flade formår McKeever at give det en illusion af dybde og evighed. Det er det kroppen sanser, som McKeever omsætter til maleriet. Det kan være havets bevægelser eller lysets brydninger. Værkerne har på en og samme tid vægt og fylde, men rummer også en lethed og en immaterialitet. Det er værker, hvor der gives plads til langsommeligheden, fordybelsen og tavsheden.

Erik A. Frandsen. Stålblomster og kultegninger

I salen er ophængt en række værker med titlen "Stålblomster" sammen med en række kultegninger på lærred. I "Stålblomster" har Frandsen erstattet penslen af boremaskinens forskellige børste- og borehoveder, som fræser motiver frem af store spejlblanke plader af rustfrit stål. Materialet og fremgangsmåden står i skarp kontrast til motivet – de forgængelige blomster. Blomsterne er såkaldte mindebuketter fra Sachen-Hausen til minde om ofrene fra kz-lejrene.

J.G. Dokoupil. Tire Painting

Maleriet er, som titlen antyder det, malet med dæk. Dokoupil har oversmurt dæk med maling og har ladet dem køre hen over et stort lærrede. Han styrer nok dækkenes retning, men når de ruller hen over lærredet, er det mere eller mindre tilfældigt, hvordan farven afsættes. Derved opstår kompositioner, som kunstneren måske ikke ville have skabt, hvis han selv havde ført penslen. Værket er et vidnesbyrd om kunstnerens handlinger og hans eksperimenter med selve frembringelsen af et billede.

Signe Guttormsen. Matskive [20]

Signe Guttormsens fremgangsmåde kan sammenlignes med den fremgangsmåde Jiri Dokoupil bruger. Begge prøver de at frigøre sig fra den stramme kontrol med værket. Guttormsen skildrer selve den proces, det er at skabe et værk, og i denne proces reducerer hun sig selv og dermed alt subjektivt. Her ses en aluminiumsplade, hvorpå der er hældt farver på i nøje afstemte felter. Kunstneren selv kalder det en slags kontrolleret tilfældighed, når hun nok bestemmer malingens retning hen over fladen, men det er tyngdekraften, der bestemmer, hvordan malingen afsættes på fladen.

Værker fra egen samling, 10. februar – 9. april 2007

Troels Wörsel

- Troels Wörsel, "Uden titel", 1984
- Troels Wörsel, "Uden titel", 1985
- Troels Wörsel, "Uden titel", 1991
- Troels Wörsel, "Uden titel (Amsterdam)"
- Troels Wörsel, "Uden titel"
- Troels Wörsel, "Uden titel", 1986

Eksistens

- Michael Kvium, "Guds Krigslist", 1991
- Christian Lemmerz, „L’una“, 1997
- Christian Lemmerz, „Emet“, 1997
- Christian Lemmerz, „Der zwilling“, 1997
- Christian Lemmerz, „Met“, 1997
- Nina Sten-Knudsen, "Mnemonic. Nude Ascending a Staircase", 1998
- Nina Sten-Knudsen, "Just give me my Equality", 2004-2005
- Cathrine Raben Davidsen, "Poisoned Tongues", 2006
- Cathrine Raben Davidsen, "Patient-Hearted (Argos)", 2005

Reflektion

- Peter Holst Henckel, "Two Young Men", 1993
- Peter Holst Henckel, "Explaining Sight to a Child", 2005
- Peter Holst Henckel, "Explaining Asia to a Child", 2005
- Peter Holst Henckel, "Explaining Camouflage to a Child", 2005
- Peter Holst Henckel, "Explaining Media to a Child", 2005
- Peter Holst Henckel, "Explaining Arabia to a Child", 2005
- Peter Rössel, "The exiter", 1994
- Michael Elmgreen og Ingar Dragset, "Powerless Structures Fig. 137. (No Sneakers/Night Club)", 2001
- Peter Holst Henckel, "Untitled", 1993-94
- Christian Lemmerz, "Selbst (Suiside terrorist)", 2000-2002

Abstraktion

- Lars Nørgård, "Tilbage til bagsiden I", 1990
- Henrik Have, "Uden titel", 1988
- Anna Fro Vodder, "Walk", 2005
- Egill Jacobsen, "Drama i gråt", 1962
- Egill Jacobsen, "Maske", 1947
- Knud Bjørn-Knudsen, "En samling sommerhuse", 1960
- Knud Bjørn-Knudsen, "Kim", 1961
- Dorte Dahlin, "Uden titel", 1985
- Johannes A. Jørgensen, "Afrika no. 3", 1949
- Johannes A. Jørgensen, "Amerika no. 1", 1949

- Johannes A. Jørgensen, "Kina no. 2", 1949
- Maar Julius Lange, "Uden titel"
- Maar Julius Lange, "Balance", 1947
- Maar Julius Lange, "To verdener", 1949

Ny dansk kunst

- Martin Erik Andersen, "It's all in the Eye of a Dreamer. Forbundne Kar", 2004
- Martin Erik Andersen, "Cire perdue med projektion", 1997
- Tal R, "Ike og Ancher", 1997
- Tal R, "1/1", 2000
- Anne Marie Ploug, "Handbag Lady", 2002
- Anne Marie Ploug, "Happy go Lucky Head", 2002
- Nina Saunders, "Sincerely Yours", 2006
- Tine Maria Kofoed, "Mette. 7.09.1968", 2002
- Ann Sophie Stærk, "Taking fashion from behind, too irresistible to resist", 2002
- Morten Buch, "Vase", 2006

Materialernes muligheder

- Jiri Georg Dokoupil, "Tire-painting", 1991
- E. A. Frandsen, "Sikker med boksehandsker på Falster", 2006
- E. A. Frandsen, "Stålblomster", 2006
- E. A. Frandsen, "Spiderman, New York", 2006
- E. A. Frandsen, "Stålblomster", 2006
- E. A. Frandsen, "Annette og Maiken, Lissabon", 2006
- E. A. Frandsen, "Stålblomster", 2006
- E. A. Frandsen, "Laika på Bøsøre", 2006
- Lone Høyer-Hansen, "Uudgrundelig", 1990
- Troel Wörsel, Varenne, 2001
- Ian McKeever, "Four Quartets. Here IV", 2003-2004
- Ian McKeever, "Temple Painting", 2004-2005
- Signe Guttormsen, "Matskive [20]", 2001
- Kirsten Ortved, "The Sculptor's Palette", 2000
- E. A. Frandsen, "10 tegninger"
- E. A. Frandsen, "10 tegninger"
- Signe Guttormsen, "Showdown (Been in Trouble)", 2005